Primärvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Allmänmedicin
Anna Jakobsson Ernudd

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-03-05

PVN 2025-0412

Primärvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Edvin Bernhardsson (KD) och Anna-Lena Johansson (L) om fast läkarkontakt för alla invånare i Region Stockholm för ökad kontinuitet och trygghet inom primärvården

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till primärvårdsnämnden beskriver Edvin Bernhardsson (KD) och Anna-Lena Johansson (L) vikten av fast läkarkontakt för regionens invånare. De ställer ett antal frågor kring hur många invånare som idag har en fast läkarkontakt, när alla regionens invånare kommer att ha en fast läkarkontakt, hur många läkare som idag har 1100 patienter på sin lista samt införande av listningstak för läkare. Ärendet behandlades på primärvårdsnämnden den 17 december 2025 och återremitterades till förvaltningen då det inte var möjligt att ta fram svar på de frågor som ställts i skrivelsen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Edvin Bernhardsson (KD) och Anna-Lena Johansson (L)

Förslag till beslut

Primärvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen från Edvin Bernhardsson (KD) och Anna-Lena Johansson (L) anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Frågan om andelen som är listade på en fast läkare behöver ses utifrån ett helhetssammanhang. Handlingsplan för fast läkarkontakt beslutades av Primärvårdsnämnden i april 2024 och beskriver ett flertal insatsområden som syftar till att långsiktigt nå Socialstyrelsens riktvärde om i snitt 1100 listade patienter per färdig specialistläkare, samt 550 listade patienter i snitt per ST-läkare.

Handlingsplanen utgör en långsiktig plan och sträcker sig till 2034. Antalet patienter per läkare ska ses som ett riktvärde och bör inte betraktas som ett absolut listningstak. Både fler och färre listade per specialistläkare kan vara adekvat på en enskild vårdcentral. Enligt Socialstyrelsens beskrivning behöver det nationella riktvärdet omsättas i respektive verksamhet genom att beakta faktorer såsom exempelvis i vilket område vårdcentralen verkar utifrån geografi, antal patienter på vårdcentralen och patienternas vårdtyngd och ålder. Det handlar även om variabler som hur många läkare som totalt arbetar på vårdcentralen, deras tjänstgöringsgrad respektive erfarenheter, handledaruppdrag, forskningstid och vilka övriga professioner som finns tillgängliga på mottagningen och som kan ingå i teamet. Även de arbetssätt som teamet använder påverkar.

Överväganden
Eftersom antalet patienter per specialistläkare idag är för högt ska de patienter som har störst behov av en fast läkare prioriteras. I dagsläget är 79 procent av de som är listade på en vårdcentral i Region Stockholm också listade på en namngiven läkare. Om de invånare som inte är listade på en vårdcentral räknas med så är 73 procent av invånarna listade på en namngiven läkare.

I förfrågningsunderlaget för vårdval vårdcentral utgår målrelaterad ersättning för listade på fast läkarkontakt. I det förfrågningsunderlag som börjar gälla den 1 mars 2026 utgår målrelaterad ersättning om vårdcentralen har minst 75 procent av mottagningens patienter listade på fast läkarkontakt samtidigt som antalet listade patienter per specialistläkare understiger 1800. Denna nivå har successivt sänkts för att långsiktigt närma sig Socialstyrelsens riktvärde. Målrelaterad ersättning utgår också om vårdcentralen har minst 85 procent av mottagningens patienter listade på fast läkarkontakt samtidigt som antalet listade patienter per specialistläkare understiger 1900.

För att kunna öka andelen listade på fast läkare på ett ändamålsenligt sätt krävs utveckling i enlighet med Handlingsplanen för fast läkarkontakt. Förändringar i förfrågningsunderlag för vårdval vårdcentral som har bäring på handlingsplanens insatsområden beslutas i det ordinarie revideringsarbetet. I kommande revidering av förfrågningsunderlaget föreslås förtydliganden gällande kraven på vårdcentralerna att avsätta tid för fortbildning och hur detta ska följas upp. Syftet är att förbättra arbetsmiljön, säkerställa den enskildes möjligheter till att utveckla sin kompetens och på så sätt långsiktigt förstärka kvaliteten i verksamheten. Uppföljningen kommer förstärkas genom en kartläggning av antalet dagar som under året avsätts till fortbildning på vårdcentralerna samt vilken typ av kompetensutveckling som genomförts.

Kartläggningen kommer att användas till det fortsatta arbetet med att ytterligare förtydliga kraven i förfrågningsunderlaget gällande fortbildning och kompetensutveckling.

Under hösten 2025 pågick ett arbete med att kvalitetssäkra uppgifterna i listningssystemet ListOn som baseras på självrapporterade uppgifter från respektive vårdcentral. ListOn har uppdaterats med nya kategorier för listningsbara läkare och listningsbara ST-läkare.
ListOn utgör källan till information om antal listningsbara läkare och listningsbara ST-läkare i region Stockholm.

Ett utgångsvärde för budgetindikatorn *antal invånare per listningsbar specialistläkare på vårdcentral* har varit avhängigt av uppdateringen av ListOn och den efterföljande kvalitetssäkringen. För år 2025 finns ett utgångsvärde för budgetindikatorn vilket är 2099 invånare i snitt per specialistläkare. Budgetindikatorn är inte möjlig att redovisa på vårdcentralsnivå eftersom den avser alla invånare, och på vårdcentralsnivå kan endast de som är listade på vårdcentralen omfattas.

Den beslutade handlingsplanen för fast läkarkontakt sträcker sig över en tioårsperiod, fram till 2034, då Socialstyrelsens riktvärde om 1100 invånare per specialistläkare förväntas nås. Handlingsplanen beskriver en förväntad utveckling på systemnivå med en utbildnings- och rekryteringstakt för att uppnå tillräckligt många specialistläkare. Handlingsplanen beskriver också insatser för att successivt minska antalet listade patienter per specialistläkare på vårdcentralsnivå. I sammanhanget bör poängteras att vårdcentralerna ska prioritera att erbjuda hög tillgänglighet och kontinuitet till patienter med stora vårdbehov, såsom patienter med kroniska sjukdomar, omfattande funktionsnedsättning, långvarig psykisk ohälsa och sköra äldre. Dessa patienter ska prioriteras till en fast läkarkontakt.

Eftersom det är möjligt att lista patienter på mottagningen, och inte endast på en listningsbar läkare, ger en siffra om hur många specialistläkare som i dagsläget har 1100 listade patienter inte en rättvisande bild. Riktvärdet gäller även i genomsnitt, och det innebär att för att varje mottagning ska veta vad som är ett rimligt genomsnitt så bör en analys göras utifrån de faktorer som Socialstyrelsen lyfter. På vårdcentralerna är det dessutom vanligt förekommande att specialistläkarna inte arbetar heltid. Idag har knappt tio procent av specialisterna i allmänmedicin på länets vårdcentraler som arbetar heltid maximalt 1100 listade patienter på sin lista.

Redan idag finns enligt förfrågningsunderlaget möjlighet för vårdcentralerna att ansöka om listningstak för vilket antal invånare som kan lista sig på vårdcentralen.
Vårdcentralerna har även möjlighet att besluta om ett listningstak för en specifik läkare. Utifrån det som ovan är beskrivet om att riktvärdet behöver anpassas utifrån respektive mottagnings helhetskontext är det inte ändamålsenligt att införa ett generellt listningstak.

Utvecklingen av fast läkarkontakt och följsamheten till Socialstyrelsens riktvärde kommer löpande följas upp inom ramen för ordinarie avtalsuppföljning.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-03-05